Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba)

z dnia 10 czerwca 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Ochrona konsumentów – Dyrektywa 93/13/EWG – Nieuczciwe warunki w umowach konsumenckich – Zakres stosowania – Artykuł 1 ust. 2 – Bezwzględnie obowiązujące krajowe przepisy ustawowe – Postawienie kredytu w stan natychmiastowej wymagalności – Kumulacja odsetek od kredytu z odsetkami za zwłokę

W sprawie C-192/20

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Krajský súd v Prešove (sąd okręgowy w Preszowie, Słowacja) postanowieniem z dnia 9 marca 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 5 maja 2020 r., w postępowaniu:

Prima banka Slovensko a.s.

przeciwko

HD,

TRYBUNAŁ (siódma izba),

w składzie: A. Kumin, prezes izby, T. von Danwitz i I. Ziemele (sprawozdawczyni), sędziowie,

rzecznik generalny: E. Tanchev,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu rządu słowackiego – B. Ricziová, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu Komisji Europejskiej – R. Lindenthal i N. Ruiz García, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: słowacki.

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 2 i art. 169 ust. 1 TFUE, art. 38 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29), zgodnie z ich wykładnią dokonaną przez Trybunał w wyroku z dnia 7 sierpnia 2018 r., Banco Santander i Escobedo Cortés (C-96/16 i C-94/17, zwanym dalej „wyrokiem Banco Santander i Escobedo Cortés", EU:C:2018:643).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Prima banka Slovensko a.s. a HD w przedmiocie zapłaty kwot należnych w związku z postawieniem kredytu konsumenckiego będącego przedmiotem umowy zawartej między tymi stronami w stan natychmiastowej wymagalności.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motyw trzynasty dyrektywy 93/13 ma następujące brzmienie:

„[Z]akłada się, iż obowiązujące w państwach członkowskich przepisy ustawowe i wykonawcze, które bezpośrednio lub pośrednio ustalają warunki umów konsumenckich, nie zawierają nieuczciwych warunków; w związku z tym nie wydaje się konieczne rozpatrywanie warunków umowy, które są zgodne z obowiązującymi przepisami ustawowymi lub wykonawczymi oraz zgodne z zasadami lub postanowieniami konwencji międzynarodowych, których stronami są państwa członkowskie lub Wspólnota; użyte w art. 1 ust. 2 sformułowanie »[bezwzględnie] obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze« obejmuje również zasady, które zgodnie z prawem będą stosowane między umawiającymi się stronami z zastrzeżeniem, że nie dokonano żadnych innych uzgodnień".

4 Artykuł 1 tej dyrektywy stanowi:

„1. Celem niniejszej dyrektywy jest zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do nieuczciwych warunków umownych w umowach zawieranych pomiędzy sprzedawcą lub dostawcą a konsumentem.

2. Warunki umowy odzwierciedlające [bezwzględnie] obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze oraz postanowienia lub zasady konwencji międzynarodowych, których stroną są państwa członkowskie lub Wspólnota, zwłaszcza w dziedzinie transportu, nie będą podlegały przepisom niniejszej dyrektywy".

5 Artykuł 6 ust. 1 tej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków".

6 Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 stanowi:

„Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów państwa członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami”.

Uregulowania słowackie

Kodeks cywilny

7 Paragraf 54 ust. 1 ustawy Občiansky zákonník (kodeksu cywilnego) stanowi:

„Warunki umowne określone w umowie zawartej z konsumentem nie mogą odbiegać od przepisów tej ustawy na niekorzyść konsumenta. W szczególności konsument nie może zrzec się z góry praw przyznanych mu na mocy tej ustawy lub na mocy szczególnych przepisów chroniących konsumenta, ani w inny sposób pogorszyć swojej sytuacji umownej”.

8 Zgodnie z brzmieniem § 517 ust. 2 kodeksu cywilnego:

„W przypadku zwłoki ze spłatą długu pieniężnego wierzyciel ma prawo żądać od dłużnika, oprócz spełnienia zobowiązania, odsetek za zwłokę, gdy nie jest zgodnie z tą ustawą zobowiązany do uiszczenia opłaty za zwłokę; wysokość odsetek za zwłokę oraz opłaty za zwłokę zostaje określona w przepisie wykonawczym”.

9 Paragraf 519 kodeksu cywilnego ma następujące brzmienie:

„Prawo wierzyciela do uzyskania naprawienia szkody spowodowanej zwłoką dłużnika pozostaje nienaruszone; w przypadku zwłoki ze spłatą długu pieniężnego można jednak żądać naprawienia szkody w zakresie, w jakim nie jest ona pokryta odsetkami za zwłokę lub opłatą za zwłokę”.

Rozporządzenie rządu nr 87/1995

10 Paragraf 3a rozporządzenia rządu nr 87/1995 stanowi:

„1. W razie gdy przedmiotem umowy zawartej z konsumentem jest udostępnienie konsumentowi środków pieniężnych, sankcje za zwłokę konsumenta w spłacie środków pieniężnych nie mogą być łącznie wyższe niż średnia wartość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, opublikowana ostatnio na podstawie szczególnego przepisu […] przed wystąpieniem zwłoki, o więcej niż 10 punktów procentowych rocznie i jednocześnie nie mogą przekroczyć trzykrotności odsetek za zwłokę przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu rządu; rzeczywistą roczną stopę oprocentowania dla podobnego rodzaju kredytu konsumenckiego uważa się za rozstrzygającą.

2. Za sankcje na podstawie ust. 1 uważa się odsetki za zwłokę, kary umowne i wszelkie inne świadczenia za zwłokę konsumenta w spłaceniu środków pieniężnych.

3. Jeżeli sankcje na podstawie ust. 1 osiągną wysokość udostępnionych środków pieniężnych, następne sankcje za zwłokę konsumenta w spłaceniu środków pieniężnych nie mogą przekroczyć odsetek za zwłokę przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu rządu”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

11 W dniu 17 czerwca 2016 r. HD zawarła z Prima banka Slovensko umowę kredytu konsumenckiego na kwotę 5700 EUR przy zastosowaniu stopy procentowej w wysokości 7,90%. Kredyt miał zostać spłacony w 96 miesięcznych ratach.

12 Począwszy od września 2017 r. HD przestała spłacać miesięczne raty kredytowe. W konsekwencji, w dniu 28 grudnia 2017 r. Prima banka Slovensko postawił kredyt w stan natychmiastowej wymagalności i zażądał bezzwłocznej spłaty kwoty 5083,79 EUR z tytułu kwoty pozostałej do zapłaty. Ponadto Prima banka Slovensko zażądał, na podstawie postanowień umowy kredytu, między innymi, zapłaty odsetek za zwłokę wynoszących 5%, zarówno od kwoty głównej kredytu, jak i od należnych odsetek, za okres od dnia natychmiastowej wymagalności kredytu do dnia rzeczywistej spłaty całości pożyczonego kapitału, a także zapłaty odsetek zwykłych w wysokości 7,90% za ten sam okres.

13 Okresný súd Kežmarok (sąd rejonowy w Kieżmarku, Słowacja), rozpatrujący sprawę wniesioną przez Prima banka Slovensko, wyrokiem z dnia 20 września 2019 r., po pierwsze, uwzględnił powództwo w zakresie dotyczącym zasądzenia od HD zapłaty odsetek za zwłokę do dnia całkowitej spłaty pożyczonego kapitału, a po drugie, oddalił je w zakresie dotyczącym zasądzenia od HD zapłaty odsetek zwykłych za ten okres ze względu na to, że prawo słowackie nie pozwalało na taką kumulację odsetek. Ponadto sąd ten wskazał, że warunek umowy kredytu, który przewiduje kumulację odsetek za zwłokę z odsetkami zwykłymi został już uznany przez sądy słowackie za „nieuczciwy".

14 Prima banka Slovensko wniósł apelację od tego wyroku, podnosząc, że z wyroku Banco Santander i Escobedo Cortés wynika, iż kredytobiorca, który nie wywiązał się ze swoich zobowiązań umownych, jest zobowiązany, w przypadku postawienia zaciągniętego przez niego kredytu w stan natychmiastowej wymagalności, nie tylko do zapłaty odsetek za zwłokę, lecz również do zapłaty odsetek zwykłych aż do spłaty pożyczonego kapitału.

15 Sąd odsyłający, do którego wpłynęła ta apelacja, wskazuje, że zgodnie z przepisami prawa krajowego opóźnienie w zapłacie wymagalnego długu powoduje powstanie po stronie wierzyciela prawa do zapłaty odsetek za zwłokę, do naprawienia rzeczywiście poniesionej szkody i ewentualnej zapłaty kar umownych. Roszczenia te są jednak uregulowane, w przypadku umów zawieranych przez konsumenta, w § 54 ust. 1, § 517 ust. 2 i § 519 kodeksu cywilnego, które ustanawiają górną granicę kwoty wszystkich mających zastosowanie sankcji i stoją na przeszkodzie temu, aby postanowienia umowy nakładały na konsumenta zobowiązania wykraczające poza naprawienie rzeczywistej szkody poniesionej przez wierzyciela.

16 Sąd odsyłający stwierdza, że łączne zastosowanie odsetek zwykłych i odsetek za zwłokę za okres od momentu postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności do chwili rzeczywistej spłaty pożyczonego kapitału po pierwsze pociągałoby za sobą przekroczenie górnej granicy określonej w ustawie, a po drugie w sposób konieczny prowadziłoby do pogorszenia sytuacji konsumenta.

17 O ile prawdą jest, że odsetki zwykłe stanowią świadczenie wzajemne za udostępnienie pożyczonego kapitału, a kapitał ten pozostaje do dyspozycji pożyczkobiorcy, dopóki nie zostanie przez niego spłacony w całości, o tyle sąd odsyłający wskazuje, że połączenie tych odsetek z odsetkami za zwłokę umożliwia bankowi uzyskanie więcej, niż naprawienie rzeczywiście poniesionej szkody, jaką gwarantują mu przepisy krajowe. Ze względu na taką korzyść bank może

być skłonny do postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku najdrobniejszej zwłoki w spłacie. Zdaniem sądu odsyłającego taka sytuacja wydaje się tym bardziej niepokojąca, że banki generalnie nie przestrzegają obowiązku polegającego na ocenie wypłacalności konsumentów przed zawarciem umowy kredytu, przewidzianego w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. 2008, L 133, s. 66; sprostowania: Dz.U. 2009, L 207, s. 14; Dz.U. 2010, L 199, s. 40; Dz.U. 2011, L 234, s. 46; Dz.U. 2015, L 36, s. 15). Zdaniem tego sądu, gdyby w niniejszej sprawie Prima banka Slovensko dokonał tej oceny, mógłby stwierdzić brak wypłacalności HD.

18 W tych okolicznościach, Krajský súd v Prešove (sąd okręgowy w Preszowie, Słowacja) postanowił zawiesić postępowanie w sprawie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy dyrektywę 93/13 […], w szczególności jej art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, w związku z wykładnią nadaną wyrokiem [Banco Santander i Escobedo Cortés], należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie uregulowaniu takiemu, jak ochronny przepis ramowy § 54 ust. 1 kodeksu cywilnego, który nie zezwala na umowne pogorszenie sytuacji konsumenta względem uregulowania ustawowego przewidującego w razie zwłoki konsumenta w spłacie kredytu następujące prawa wierzyciela:

– prawo wierzyciela do odsetek za zwłokę w wysokości ograniczonej według rozporządzenia rządu;

– prawo wierzyciela do innych sankcji, które wierzyciel może zastosować wobec konsumenta, a które wraz z odsetkami za zwłokę są ograniczone do wysokości kwoty głównej pozostałego do spłaty kredytu;

– prawo wierzyciela do odszkodowania, w razie gdy szkoda poniesiona przez wierzyciela jest wyższa od odsetek za zwłokę, i to do odszkodowania w nieograniczonym zakresie według rzeczywistego uszczerbku.

2) W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy wysoki poziom ochrony praw konsumentów na podstawie art. 38 [karty] oraz art. 4 ust. 2 i art. 169 ust. 1 TFUE stoją na przeszkodzie temu, aby konsument zapłacił za zwłokę w wykonaniu zobowiązań umownych ryczałtowe koszty wierzyciela, a nie równowartość rzeczywistej szkody poniesionej przez wierzyciela, nawet jeśli rzeczywista szkoda jest niższa od kosztów ryczałtowych?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

W przedmiocie dopuszczalności

19 Rząd słowacki podnosi niedopuszczalność pytania pierwszego, wskazując, po pierwsze, że postanowienie odsyłające nie wskazuje ani powodów, dla których sąd odsyłający zadał to pytanie, ani związku pomiędzy przepisami dyrektywy 93/13, o których wykładnię wniósł, a mającymi

zastosowanie przepisami krajowymi, a po drugie, że pytanie to jest hipotetyczne, ponieważ nie jest konieczne do rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym, gdyż spór ten może zostać rozstrzygnięty na podstawie przepisów prawa krajowego.

20 W tym względzie sąd odsyłający wskazuje, że jego wątpliwości co do zgodności ustawodawstwa słowackiego, w szczególności z § 54 ust. 1 kodeksu cywilnego, z przepisami dyrektywy 93/13 wynikają z wyroku Banco Santander i Escobedo Cortés, który był przedmiotem rozbieżnych wykładni przez sądy słowackie.

21 Sąd odsyłający wskazuje zatem, że z wyroku tego można wywnioskować, jak podnosi Prima banka Slovensko, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie § 54 ust. 1 kodeksu cywilnego, który w związku z § 517 ust. 2 i § 519 kodeksu cywilnego, a także w związku z przepisami dekretu rządowego nr 87/1995, zakazuje, aby umowa kredytu zawarta z konsumentem umożliwiała wierzycielowi, w przypadku postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności, żądanie – oprócz zapłaty odsetek za zwłokę – zapłaty odsetek zwykłych do chwili rzeczywistej spłaty pożyczonego kapitału.

22 Niemniej jednak sąd odsyłający uważa również, że warunki umowne pozwalające na kumulację odsetek zwykłych z odsetkami za zwłokę powodują znaczącą nierównowagę praw i obowiązków stron umowy ze szkodą dla konsumenta.

23 Ponieważ sąd odsyłający rozpatruje skargę zmierzającą do zasądzenia od konsumenta zapłaty odsetek zwykłych do dnia rzeczywistej spłaty pożyczki, dodatkowo do zapłaty odsetek za zwłokę, rozstrzygnięcie sporu w postępowaniu głównym w sposób konieczny zależy od odpowiedzi Trybunału na pytanie pierwsze.

24 W konsekwencji postanowienie odsyłające przedstawia w sposób wystarczający pod względem prawnym zarówno powody, dla których sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym, jak i związek między przepisami dyrektywy 93/13, o których wykładnię wnosi, mającymi zastosowanie przepisami krajowymi i sporem zawisłym przed tym sądem.

25 Pytanie pierwsze jest zatem dopuszczalne.

Co do istoty

26 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, zgodnie z ich wykładnią dokonaną przez Trybunał w wyroku Banco Santander i Escobedo Cortés, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, na mocy których konsument, który zawarł z przedsiębiorcą umowę kredytu, nie może być zobowiązany na podstawie postanowień tej umowy, w przypadku postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności, do zapłaty na rzecz przedsiębiorcy odsetek zwykłych za okres od postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności do rzeczywistej spłaty pożyczonego kapitału, jeżeli zapłata odsetek za zwłokę i innych kar umownych należnych zgodnie z postanowieniami tej umowy umożliwia zrekompensowanie rzeczywiście poniesionej szkody przez przedsiębiorcę.

27 Na wstępie należy wyjaśnić, że z postanowienia odsyłającego wynika, po pierwsze, że zgodnie z § 519 kodeksu cywilnego wierzyciel ma prawo, w przypadku zwłoki w zapłacie długu pieniężnego, domagać się naprawienia wynikającej z tego szkody, o ile szkoda ta nie jest pokryta odsetkami za zwłokę, których kwota jest ograniczona w odniesieniu do umów o kredyt zawartych przez konsumentów na mocy § 3a dekretu rządowego nr 87/1995.

28 Ponadto, zgodnie z § 54 ust. 1 kodeksu cywilnego konsument nie może zrzec się z góry praw przyznanych mu w tym kodeksie lub przepisach szczególnych, ani też w inny sposób pogorszyć swojej sytuacji umownej.

29 Zdaniem sądu odsyłającego te przepisy krajowe mają na celu zagwarantowanie ochrony konsumenta poprzez brak możliwości zobowiązania go, w przypadku postawienia zaciągniętego u przedsiębiorcy kredytu w stan natychmiastowej wymagalności, do zapłaty odsetek zwykłych, zważywszy, że zapłata odsetek za zwłokę i ewentualnych kar przewidzianych w tej umowie, a także, w stosownym przypadku, wypłata odszkodowania, obejmują szkodę rzeczywiście poniesioną przez tego przedsiębiorcę.

30 W zakresie, w jakim poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie wspomnianym przepisom krajowym, należy zauważyć, że zgodnie z jej art. 1 ust. 1 dyrektywa ta ma na celu zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do nieuczciwych warunków umownych w umowach zawieranych pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem.

31 Ponadto zgodnie z art. 1 ust. 2 owej dyrektywy warunki umowy odzwierciedlające bezwzględnie obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze nie będą podlegały przepisom tej dyrektywy.

32 W tym względzie Trybunał stwierdził wielokrotnie, że jak wynika z motywu trzynastego dyrektywy 93/13, wyłączenie z zakresu stosowania tej dyrektywy przewidziane we wspomnianym art. 1 ust. 2, obejmuje zarówno przepisy prawa krajowego mające zastosowanie między umawiającymi się stronami niezależnie od ich wyboru, jak i przepisy mające zastosowanie w braku odmiennego postanowienia, tzn. w braku innych uzgodnień między stronami. Wyłączenie to jest uzasadnione tym, że słusznie należy zakładać, iż prawodawca krajowy ustanowił równowagę pomiędzy ogółem praw i obowiązków stron niektórych umów, którą to równowagę prawodawca Unii miał wyraźnie zamiar zachować (wyrok Banco Santander i Escobedo Cortés, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo).

33 Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału zasadniczo wynika, że wspomniane wyłączenie obejmuje bezwzględnie obowiązujące przepisy ustawowe i wykonawcze inne niż dotyczące kontroli nieuczciwych warunków, w szczególności te, które dotyczą zakresu uprawnień sądu krajowego przy ocenie nieuczciwego charakteru warunku umownego (wyrok Banco Santander i Escobedo Cortés, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).

34 W niniejszej sprawie, po pierwsze, z postanowienia odsyłającego wynika, że przepisy krajowe będące przedmiotem odesłania prejudycjalnego mają charakter ustawowy lub wykonawczy i nie zostały powtórzone w umowie rozpatrywanej w postępowaniu głównym.

35 Po drugie, z jednej strony, sąd odsyłający wyjaśnił, jak wspomniano w pkt 28 niniejszego wyroku, że zgodnie z § 54 ust. 1 kodeksu cywilnego konsument nie może zrzec się z góry praw przyznanych mu przez ten kodeks lub przepisy szczególne, w związku z czym są one wiążące dla umawiających się stron niezależnie od tego, co strony te uzgodniły w rozpatrywanej umowie. Z drugiej strony,

z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że przepisy krajowe, o których mowa w niniejszym odesłaniu prejudycjalnym, nie dotyczą zakresu uprawnień sądu krajowego do oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego, a w sposób bardziej ogólny, nie dotyczą kontroli nieuczciwych warunków. W konsekwencji, z zastrzeżeniem weryfikacji, których dokonanie należy do sądu odsyłającego, owe przepisy krajowe są wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy 93/13.

36 Niemniej jednak z postanowienia odsyłającego wynika również, że rozpatrywana w postępowaniu głównym umowa kredytu zawiera warunek zobowiązujący danego konsumenta, w przypadku postawienia tego kredytu w stan natychmiastowej wymagalności, do zapłaty na rzecz przedsiębiorcy w szczególności zarówno odsetek za zwłokę, jak i odsetek zwykłych za okres od dnia postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności do dnia rzeczywistego zwrotu pożyczonego kapitału. Zdaniem Prima banka Slovensko Trybunał zezwolił na taką kumulację odsetek w wyroku Banco Santander i Escobedo Cortés. Zdaniem tej strony postępowania głównego w wyroku tym Trybunał zdefiniował cel odsetek zwykłych jako świadczenie wzajemne za wykorzystanie funduszy do chwili ich zwrotu. Tymczasem konsument korzysta z tych funduszy, w związku z czym powinien z tego tytułu zapłacić również odsetki zwykłe. W tych okolicznościach sąd odsyłający powziął wątpliwości co do zgodności z tym wyrokiem przepisów krajowych będących przedmiotem postępowania głównego, które nie pozwalają na kumulację odsetek za zwłokę z odsetkami zwykłymi.

37 W tym względzie należy przypomnieć, że w sprawie, w której zapadł ów wyrok, sąd odsyłający zmierzał w szczególności do ustalenia, czy przepisy dyrektywy 93/13 sprzeciwiały się orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym konsekwencją nieuczciwego charakteru nienegocjowanego warunku umowy kredytu zawartej z konsumentem, ustalającego stopę odsetek za zwłokę jest całkowite zniesienie tych odsetek w ten sposób, że w dalszym ciągu nalicza się odsetki zwykłe przewidziane w tej umowie.

38 Trybunał przypomniał w szczególności w pkt 75 wyroku Banco Santander i Escobedo Cortés, że dyrektywa 93/13 nie wymaga, aby sąd krajowy wyłączył, oprócz warunku uznanego za nieuczciwy, warunki, które nie zostały za takie uznane.

39 W szczególności Trybunał stwierdził w pkt 76 tego wyroku, iż ze wspomnianej dyrektywy nie wynika, że wyłączenie lub stwierdzenie nieważności warunku umowy kredytu ustalającego stopę odsetek za zwłokę z uwagi na nieuczciwy charakter tego warunku powinno również pociągać za sobą wyłączenie lub stwierdzenie nieważności warunku tej umowy ustalającego odsetki zwykłe, tym bardziej że oba te warunki należy wyraźnie odróżnić. W tym względzie Trybunał wskazał w tym punkcie, że odsetki za zwłokę zmierzają do ukarania niewykonania przez dłużnika ciążącego na nim obowiązku dokonywania spłat kredytu w terminach uzgodnionych w umowie, do zniechęcenia tego dłużnika od popadania w zwłokę w wykonaniu swoich zobowiązań, a także, w odpowiednim przypadku, do przyznania kredytodawcy odszkodowania z tytułu szkody, jaką poniósł on w wyniku opóźnienia w płatności. Trybunał wskazał w tym punkcie, że z kolei odsetki zwykłe pełnią funkcję wynagrodzenia za udostępnienie kwoty pieniędzy przez kredytodawcę do czasu jej zwrotu.

40 Trybunał oparł to rozwiązanie na celu realizowanym przez dyrektywę 93/13, jakim jest ochrona konsumenta i przywrócenie równowagi pomiędzy stronami poprzez wyłączenie zastosowania warunków uznanych za nieuczciwe przy jednoczesnym zachowaniu, co do zasady, ważności pozostałych warunków danej umowy (wyrok Banco Santander i Escobedo Cortés, pkt 75).

41 W konsekwencji, w odróżnieniu od tego, co wydaje się sugerować Prima banka Slovensko, z wyroku Banco Santander i Escobedo Cortés nie wynika, by przepisy dyrektywy 93/13 należało interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, które nie pozwalają przedsiębiorcy, który zawarł umowę kredytu z konsumentem, żądać w przypadku postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności i na podstawie postanowień tej umowy zapłaty odsetek zwykłych, oprócz odsetek za zwłokę, za okres od dnia postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności do dnia całkowitej spłaty pożyczonego kapitału.

42 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie pierwsze trzeba odpowiedzieć, że z zastrzeżeniem ustaleń, których powinien dokonać sąd odsyłający, dyrektywę 93/13 należy interpretować w ten sposób, że nie ma ona zastosowania do przepisów krajowych, na mocy których konsument, który zawarł z przedsiębiorcą umowę kredytu, nie może być zobowiązany na podstawie postanowień tej umowy w przypadku postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności do zapłaty na rzecz przedsiębiorcy odsetek zwykłych za okres od postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności do rzeczywistej spłaty pożyczonego kapitału, jeżeli zapłata odsetek za zwłokę i innych kar umownych należnych zgodnie z tą umową umożliwia zrekompensowanie rzeczywiście poniesionej przez przedsiębiorcę szkody.

W przedmiocie pytania drugiego

43 Ze względu na odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze nie ma konieczności udzielania odpowiedzi na pytanie drugie.

W przedmiocie kosztów

44 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (siódma izba) orzeka, co następuje:

Z zastrzeżeniem weryfikacji, których dokonanie należy do sąd odsyłającego, dyrektywę Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie ma ona zastosowania do przepisów krajowych, na mocy których konsument, który zawarł z przedsiębiorcą umowę kredytu, nie może być zobowiązany na podstawie postanowień tej umowy w przypadku postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności do zapłaty na rzecz przedsiębiorcy odsetek zwykłych za okres od postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności do rzeczywistej spłaty pożyczonego kapitału, jeżeli zapłata odsetek za zwłokę i innych kar umownych należnych zgodnie z tą umową umożliwia zrekompensowanie rzeczywiście poniesionej przez przedsiębiorcę szkody.

Podpisy